

OKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİ

Ahmet Güneş

4. BASKI

PEGEM AYAYINCILIK

Ahmet GÜNEŞ
OKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİ

ISBN 975-6802-44-8

© Pegem A Yayınları→, 2003

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Pegem A Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.

Anılan kuruluşun izni alınmadan
kitabın tümü ya da bölümleri mekanik,
elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da
başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz,
dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı
bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan
kitaplar hakkında yayınevimize
bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

1. Baskı: Şubat 2002
2. Baskı: Temmuz 2002
3. Baskı: Ağustos 2003
4. Baskı Ağustos 2004

Kapak Tasarımı
Pegem A Yayıncılık→

Yayın Yönetmeni
Gürsel Avcı

Baskı ve Cilt
Cantekin Matbaacılık
(312) 384 34 35

Pegem A Yayıncılık→ Tic. Ltd. Şti.
Adakale Sokak 4/B Yenışehir ANKARA
Tel: (312) 430 67 50 – 430 67 51
Belgegeçer: (312) 430 67 51
İnternet: www.pegema.com.tr

e-posta: pegema@pegema.com.tr

Ahmet GÜNEŞ

1968 yılında Konya Ereğli İvriz İlköğretmen Okulunu bitirdi. Yurdun çeşitli illerinde 14 yıl İlkokul Öğretmenliği ve yöneticilik yaptı.

1982 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bölümünden mezun oldu. Çeşitli liselerde beş yıl Beden Eğitimi Öğretmenliği yaptı.

1988 yılında İlköğretim Müfettişi oldu. Hatay ilinde yedi yıl İlköğretim Müfettişi olarak görev yaptı. Halen İzmir ilinde İlköğretim Müfettişi olarak görev yapmaktadır.

“Eşim Ünzile’ye”

KİTAP HAKKINDA

Oyun dikkat çekme aracıdır. Çünkü çocuğun en mutlu ve en özgür olduğu ortamdır. Gizli kalmış yeteneklerini oyunla ortaya koyar. Bu nedenle oyunun eğitim amaçlı uygulandığı yerler daha çok okul öncesi ve ilköğretim okullarında beden eğitimi derslerinin amaçları kapsamında yapılmaktadır. Ancak bu kurumlarda görev yapan anasınıfı, sınıf ve beden eğitimi öğretmenlerinin oyun seçimi ve oynatılması aşamalarında zorlandıkları gözlenmiştir.

Özellikle beden eğitimi derslerinin sınıfta ve bahçede yapılırken derse giriş ve dersin bitirilişi bölümlerinde her dersin amacına uygun eğitsel oyun bulmada ve geliştirmede zorlukları olduğunu sınıf ve beden eğitimi öğretmenleri dile getirmektedirler.

Her beden eğitimi dersinde ele alınan hareket eğitimi ve oyun konuları insanın eğitimi ve öğretiminde ele alınan Bilişsel, Duyuşsal, Devinişsel ve Sosyal gelişim konularını kapsamına almaktadır. Ayrıca oyunun eğitici değeri, onun haz ve neşe veren sınırlandırılmış kural ve mekanlarda olması ile bağlantılıdır. Yani çocuğa bir hareket becerisi kazandırmak bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönlerini de geliştirmek ve tüm bunları oynayana neşe ve haz veren bir ortamda gerçekleştirmek gerekir.

Bu kitabın hazırlanmasında; anasınıfı, ilköğretim okulları sınıf ve beden eğitimi öğretmenlerinin derslerinde yardımcı olabileceği düşünülerek şu bölümlere yer verildi:

- a) Beden eğitimi dersinin önemi,
- b) Beden eğitimi dersinin uygulanmasında dikkat edilecek hususlar,
- c) Beden eğitimi dersinde oyun seçilirken dikkat edilmesi gerekli hususlar,
- d) Oyunun nasıl oynatılacağı,
- e) Sınıf ve bahçede oynanabilecek eğitsel, araçlı ve araçsız oyunlar olarak ele alınmış, uygulanabilirliği denenmiş, aksaklıklar giderilmeye çalışılmıştır.

Kitap; anasınıfı, sınıf ve beden eğitimi öğretmenleri ile üniversitelerin sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarına yararlı olacağı düşüncesiyle, derste ortaya çıkan sorunlar ve sınıf yönetimi de dikkate alınarak hazırlanmıştır.

AHMET GÜNEŞ

AĞUSTOS

2003

ÖNSÖZ

Sınıf öğretmeni iken bir hareketin nasıl yapılacağını, tekniğinin, yardım şeklinin ne olacağını okulda arkadaşlarımıza sık sık sorardık. Kimimiz eline geçirdiği resimlerden tekniğin ne olduğunu keşfetmeye uğraşır, kimimiz bir şeyler uydururduk. Şimdi yaptıklarımızın birçoğunun ne kadar yanlış olduğunu düşünüyorum ve üzülüyorum. Sportif çalışmalarda yapılan yanlışlıkların insanın yaşamı boyunca düzeltemeyeceği kötü sonuçlar doğuracağı akıldan hiç çıkarılmamalıdır.

Çünkü spor, günümüzdeki ilgi odaklarından biridir. Onun bireysel, ulusal hatta uluslar arası önemi konusunda düşünce birliğine varılmış gibidir. Artık bu alana bilimsel bakılmaktadır. Eğer beden, ruhen ve fikren sağlıklı, uyumlu, mutlu bir toplum yaratmak istiyorsak sporun bilimsel olarak araç-gereçleriyle okullarımıza sokulmasının gerektiğine inanıyorum.

Spor, sadece el, kol hareketlerinden ve top oyunlarından ibaret değildir. Beden Eğitiminin en önemli bir bölümünü okullarımızda eğitsel oyunlar oluşturmaktadır. Fakat bu oyunlar sadece boş zaman değerlendirme olarak algılanmaktadır. Oysaki eğitsel oyun, eğitimin en önemli bir ögesidir. Çünkü eğitsel oyun ilgi ve motivasyon aracıdır. Oyun büyükler için zaman öldürme, küçükler için gelişim aracıdır.

Oyun, arkadaşlık duygusunu, toplu halde iş yapmayı, dürüstlük, saygılı olma, kurallara uyma ve liderlik yapma özelliğini ortaya çıkarır, geliştirir. Oyun hür bir dimağın özgür bir davranışdır. Çocuk oyun içinde, baskılardan uzak, ne ise odur. Böylece eğitimci çocuğu en doğal haliyle tanır, ona yaklaşır, oyun içinde yoğurur.

Ders, yapısı bakımından oyun, çocuğu ısıtır, ruhen ve fikren asıl ders konusuna hazırlar. Bu hazırlığın en iyi şekilde yapılması için öğretmenlerin de bazı kaynaklardan yararlanması gerekir. Ancak bu konuda kaynak ve yayın yetersizliği vardır. Bu yetersizliğin giderilmesi amacıyla bu kitabı hazırlamaya karar verdim.

Kitabın oluşmasında kıymetli yardımlarını esirgemeyen Beden Eğitimi Öğretmeni Orhan Özdemir'e, arkadaşım İlköğretim Müfettişi Hasan Güleriyüz'e ve şekilleri çizen resim öğretmeni Adnan Kaygusuz ve Meral Gün'e teşekkür ederim.

Ahmet GÜNEŞ

Ağustos 2003

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Kitap Hakkında.....	v
Önsöz.....	vii
İçindekiler.....	ix

Bölüm 1

BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNEMİ

(ss 1-6)

Beden Eğitimi Dersinin Önemi.....	1
Beden Eğitimi Açısından İlköğretim Amaçlarının Açıklanması	3
Beden Eğitimi Dersinin Genel Amaçları.....	4
Beden Eğitimi Derslerinin Hedefleri ve İlkeleri	5

Bölüm 2

ÇOCUK GELİŞİMİNDE ANATOMİK, FİZYOLOJİK VE PSİKOLOJİK ÖZELLİKLER

(ss 7-10)

Yaşlara Göre Gelişim Özellikleri	8
--	---

Bölüm 3

BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

(ss 11-24)

Sınıflara Göre Dersin İşlenişi	12
Beden Eğitimi Dersi Nasıl İşlenmelidir?	13
Planlama ve Örnek Ders Planları.....	14
Beden Eğitimi Dersinin Hedefleri ve Davranışları	21
Bilişsel Alan Hedefleri	21
Psikomotor Alan Hedefleri	21
Duyuşsal Alan Hedefleri.....	21

Bölüm 4

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR UYGULAMALARIYLA

İLGİLİ GENEL ESASLAR

(ss 25-40)

Düzen Alıştırmaları	27
Temel Duruşlar	27
A. Yürüyüşler	35
B. Dönüşler	36
C. Çark Etmeler	37
D. Sıralanmalar	37
E. Derin Kolda Sıralanma	38
Sıralanmalarda Dikkat Edilecek Diğer Konular	39
F. Komutların Çeşitleri	39

Bölüm 5

OYUN ÖĞRETİMİ

(ss 41-94)

Atletizm	41
Çocuk ve Oyun	47

Bölüm 6

TOP OYUNLARI

(ss 95-160)

Basketbol	95
Futbol	106
Hentbol.....	116
Voleybol.....	126
Badminton.....	132
Masa tenisi.....	144
Öğrenme – Öğretme	155
Derste Ortaya Çıkan Sorunlar ve Sınıf Yönetimi	157

Bölüm 7
İLK YARDIM
(ss 161-188)

Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	161
İlk yardımda Temel Kurallar	162
Bir İlk Yardım Dolabında Bulunması Gerekenler	162
İlk Yardım Temel Konuları	163
Boğulma Nedir?	163
Elektrik Çarpması.....	165
Dumanla Boğulma	165
Kanamalar.....	165
Ezikler	167
Yanıklar ve Haşlanmalar	167
Çıkıklar	169
Suni Solunum.....	171
Kalbin Durduğu (İnsanın Geçici Olarak (Öldüğü) Nasıl Anlaşılır?	174
Masaj.....	175
Beden Eğitimi Dersinin Değerlendirilmesi.....	184
Ölçme ve Değerlendirme	184
Formun İşlenmesi	184
Değerlendirme Formu	188

Bölüm 8
BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE
KULLANILACAK ARAÇLAR
(ss 189-190)

Beden Eğitimi Dersinde Kullanılacak Araçlar.....	189
SPOR TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ	191
KAYNAKÇA	199